

Evropski državljanski forum o živilskih odpadkih

Prvo zasedanje

16. 12. 2022–18. 12. 2022

#FoodWasteEU

1. Pregled

Na evropskem državljanem forumu o živilskih odpadkih sodeluje 150 naključno izbranih državljanek in državljanov, ki se bodo zbrali na treh zasedanjih. Na prvem zasedanju, ki je potekalo med 16. in 18. decembrom 2022 v Bruslju, sta bila predstavljena tema in ozadje foruma. Udeleženci in udeleženke so se spoznali in se seznanili s pravili za konstruktivne razprave. Nato so se podrobneje posvetili vprašanju in izzivu živilskih odpadkov v Evropi. Predstavniki Evropske komisije in zunanji govorniki so jim pomagali bolje razumeti pristope in ukrepe, ki lahko prispevajo k zmanjšanju količine živilskih odpadkov, predstavili pa so tudi ovire, izzive in dileme ter povezane koristi in priložnosti. Cilj prvega zasedanja je bil zbrati zamisli in sklope pristopov, ki se državljanke in državljanom zdijo najbolj obetavni, da bi o njih nadalje razpravljali na naslednjih zasedanjih.

Prvi dan (petek)

V petek so državljane in državljanke pozdravili voditelja in predstavnice Evropske komisije: generalna direktorica Pia Ahrenkilde Hansen, podpredsednica Evropske komisije Dubravka Šuica ter komisarka za zdravje in varnost hrane Stela Kiriakides. Slednje so poudarile pomen državljanov in vlogo EU pri zmanjševanju količine živilskih odpadkov. Voditelja sta predstavila program prvega in naslednjih zasedanj. Po nekaj spoznavnih igrah so se državljani in državljanke s spletno anketo lotili vprašanja živilskih odpadkov. Da bi bili bolj pripravljeni na razprave, je namestnica vodje enote za dialog z državljani pri Generalnem direktoratu Evropske komisije za komuniciranje Gaëtane Ricard-Nihoul na kratko predstavila organe EU ter postopek odločanja in sprejemanja zakonodajnih aktov. Nato je vodja skupine v enoti za strategijo „od vil do vilic“ pri Generalnem direktoratu Evropske komisije za zdravje in varnost hrane Anne-Laure Gassin podrobno predstavila vprašanje živilskih odpadkov. O tej temi sta zatem še podrobneje spregovorila Gyula Kasza, koordinator madžarskega nacionalnega programa za preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov Maradék Nélkül in izredni profesor na Univerzi za veterinarsko medicino na Madžarskem, in Toine Timmermanns, vodja programa o trajnostnih prehranskih verigah na Univerzi v Wageningenu, ki sta se osredotočila na naslednji vprašanji: 1. „Za kaj gre“ in 2. „Kaj lahko storimo“. Različne vidike problematike živilskih odpadkov (od verige preskrbe s hrano do raziskovalne skupnosti in nevladnih organizacij) so predstavili tudi različni strokovnjaki in strokovni sodelavci iz javnega in zasebnega sektorja. Državljanke in državljanke so lahko prek spletne ankete stalno zastavljali vprašanja, na katera so med vikendom odgovarjali strokovnjaki iz strokovnega in informacijskega centra.

Drugi dan (sobota)

V soboto so državljani in državljanke delali v 12 delovnih skupinah s simultanim tolmačenjem in moderiranjem, za katerega so skrbeli izkušeni moderatorji. Skupine so pri delu uporabljale večjezične preglednice, v katerih je bilo mogoče spremljati tudi delo ostalih skupin. V prvem delu dneva so se razprave v skupinah nanašale na vrednote EU ter hrano in živilske odpadke na splošno. Zatem so se osredotočile na možne rešitve in zamisli za zmanjšanje količine živilskih odpadkov, ki so bile nato prednostno razvrščene. Vsaka skupina je izbrala pet prednostnih zamisli in pristopov za zmanjšanje količine živilskih odpadkov. Nato so bili državljani in državljanke pozvani, naj pristope drugih skupin povežejo s svojimi zamislimi ter tako prispevajo k oblikovanju sklopov 60 zamisli in pristopov, predhodno izbranih za prednostne. V zadnjem delu dneva je bil vsaki skupini dodeljen eden od opredeljenih sklopov. Državljanke in državljanke so bili nato pozvani k poimenovanju sklopov in razpravi o njih. Dopolnili so jih z dodatnimi zamislimi in utemeljili pomen posameznih sklopov. Ta postopek je bil izveden, da bi se vsi državljani in državljanke čutili odgovorne za vse sklope ter da bi se vsakomur

omogočilo, da poda svoje mnenje o tej temi. Ob koncu dneva so bili dokončani sklopi samodejno prevedeni v vse uradne jezike EU, da bi vsi državljani in državljanke prejeli različico v svojem jeziku.

Tretji dan (nedelja)

V nedeljo zjutraj so udeleženci in udeleženke na začetku plenarnega zasedanja prejeli sklope v svojem jeziku. Govorniki iz vsake skupine so predstavili sklope in jih utemeljili. Državlani in državljanke so bili nato pozvani k prednostni razvrstitvi sklopov na odprtem forumu, in sicer na podlagi desetih plakatov s sklopi in njihovimi imeni, kot so jim jih dodelile delovne skupine. Vsakdo je prejel pet točk, s katerimi je lahko prednostno razvrstil sklope na plakatih. Po odmoru za kavo je potekala razprava z vprašanji in odgovori, katere cilj je bil razrešiti odprta in ponavljajoča se vprašanja, ki so se pojavila med vikendom, pa tudi spontana vprašanja, zastavljena na plenarnem zasedanju. Nato so bile predstavljene končna prednostna razvrstitev sklopov in informacije o naslednjem zasedanju, ki bo potekalo virtualno. Sklepno besedo je podal direktor direktorata za predstavljanje in komuniciranje v državah članicah pri Evropski komisiji Richard Kühnel.

2. Kratek pregled programa

Petek, 16. decembra: PLENARNO ZASEDANJE	
14.00–14.15	Pozdravni nagovor (Evropska komisija)
14.15–15.30	Spoznavanje, prispevek o institucijah in zakonodaji EU ter vlogi državljanov in državljanek v tem postopku
15.30–16.00	Odmor za kavo
16.00–18.00	Predstavitev problematike živilskih odpadkov in verige preskrbe s hrano, moderirana okrogla miza o ukrepih za zmanjšanje količine živilskih odpadkov z različnimi deležniki, organizacijska vprašanja
Sobota, 17. decembra: DELOVNE SKUPINE	
9.00–10.30	Kdo si in kaj se ti zdi pomembno? Spoznavanje, razprava o osebnih vrednotah, izmenjava o prehranjevalnih navadah in navadah glede odpadne hrane
10.30–11.00	Odmor za kavo
11.00–13.00	Kako lahko zmanjšamo količino živilskih odpadkov in katere rešitve se zdijo najpomembnejše? Razprava o različnih pristopih in ukrepih, zbiranje zamisli, prednostno razvrščanje
13.15–14.15	Odmor za kosilo
14.30–16.00	Katere zamisli drugih skupin so podobne našim? Povezovanje pristopov med delovnimi skupinami (povezovanje in oblikovanje sklopov)
16.00–16.30	Odmor za kavo
16.30–18.00	Kako lahko poimenujemo podobne zamisli in zakaj so pomembne pri zmanjševanju količine živilskih odpadkov? Delo s sklopi pristopov in njihovo poimenovanje (kategorizacija)
Nedelja, 18. decembra: PLENARNO ZASEDANJE	
9.00–10.45	Kakšni so rezultati dela delovnih skupin? Predstavitev sklopov, odprti forum, prednostno razvrščanje sklopov

10.45–11.15	Odmor za kavo
11.15–13.00	Kaj smo spoznali ta vikend in kaj sledi? Odgovori na najpomembnejša vprašanja

3. Seznam sodelujočih strokovnjakov

Na prvem zasedanju so sodelovali naslednji strokovnjaki in strokovnjakinje:

Strokovnjakinji Evropske komisije:

1. **Gaëtane Ricard-Nihoul**, namestnica vodje enote za dialog z državljani pri Generalnem direktoratu Evropske komisije za komuniciranje
2. **Anne-Laure Gassin**, vodja skupine v enoti za strategijo „od vil do vilic“ pri Generalnem direktoratu Evropske komisije za zdravje in varnost hrane

Zunanji strokovnjaki in strokovnjakinje ter strokovni sodelavci in sodelavke:

1. **Toine Timmermans**, vodja programa o trajnostnih prehranskih verigah na Univerzi v Wageningenu
2. **Victor De Meester**, okoljski koordinator pri skupini Colruyt
3. **Betty Chang**, vodja raziskav pri Evropskem svetu za informiranje o hrani
4. **Thomas Candéal**, vodja projektov pri Mednarodni koaliciji za preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov
5. **Maïwenn L'Hoir**, vodja projekta za preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov in neustrezne prehranske varnosti ter trajnosten prehranski sistem, Ministrstvo za kmetijstvo in prehransko neodvisnost, Francija
6. **Gyula Kasza**, koordinator madžarskega nacionalnega programa za preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov Maradék Nélkül in izredni profesor na Univerzi za veterinarsko medicino na Madžarskem
7. **Bruno Menne**, višji politični svetovalec za varnost hrane, obveščanje potrošnikov, prehrano živali in krmo ter zagotavljanje kakovosti pri COPA COGECA
8. **Angela Frigo**, generalna sekretarka Evropske zveze bank hrane

4. Sklopi, ki so jih opredelili državljani in državljanke

Rezultati dela delovnih skupin so bili združeni v 10 sklopov. Na odprtem forumu so bili prednostno razvrščeni po naslednjem zaporedju (vsi rezultati po sklopih so na voljo v Prilogi 1 „Rezultati po sklopih“):

1. C6: Lokalni kmetje in mali proizvajalci: izvedljiva rešitev za problematiko živilskih odpadkov?
2. C2: Učenje in ozaveščanje
3. C3: „Okusni odpadki“: kampanja proti živilskim odpadkom
4. C10: Ne zavrzi, deli! / Deli in reši! / Solidarna unija za pravičen dostop do hrane in preprečevanje odpadkov
5. C8: Označevanje: boljše ozaveščanje za manj odpadkov
6. C1: Velikost porcij in poraba ostankov
7. C7: Pobude, ki bi jih bilo treba sprejeti v supermarketih in distribucijski verigi za poročanje o živilskih odpadkih in zmanjšanje njihove količine
8. C9: Kakovost in količina informacij o živilskih odpadkih po vrednostni verigi

- 9. C5: Spodbude za zmanjšanje količine živilskih odpadkov v podjetjih
- 10. C4: Zmožnost vseh zadevnih sodelujočih, da vplivajo na prehransko politiko EU

5. Videoposnetka plenarnih zasedanj

- 16. 12. 2022: <https://webcast.ec.europa.eu/european-citizens-panel-on-food-waste-session-1-22-12-16>
- 18. 12. 2022: <https://webcast.ec.europa.eu/european-citizens-panel-on-food-waste-session-1-22-12-18>